

28. 12. 2016

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kauza Pechstein. Revoluce ve sportovní arbitráži se zatím nekoná

V červnu letošního roku vydal německý Spolkový soudní dvůr rozhodnutí, které netrpělivě očekával celý sportovní svět. V sázce byl celý systém sportovní arbitráže a zejména postavení Sportovního arbitrážního soudu pro sport v Lausanne, který je konečnou instancí na mezinárodním poli sportovních sporů. Dlouhotrvající spor mezi několikanásobnou olympijskou vítězkou a mistryní světa i Evropy v rychlobruslení Claudií Pechsteinovou a německou i Mezinárodní bruslařskou unií je tím (zatím) u konce. Současný systém sportovní arbitráže sice průběhem soudního sporu utrpěl, nicméně nakonec z něho vyšel jako vítěz.

Vývoj sporu

Někteří význam této kauzy přirovnávají ke kauze Bosman.[1] Celý případ začal v roce 2009, kdy byly Pechsteinové po jednom ze závodů zjištěny nesrovnalosti v jejím biologickém pasu.[2] Na základě proběhnuvšího disciplinárního řízení uložila Mezinárodní bruslařská federace (dále jen „ISU“) Pechsteinové zákaz činnosti na dobu 2 roky. Vzhledem k tomu, že se jako sportovkyně mezinárodní úrovně účastnila soutěží jak na národní, tak mezinárodní úrovni, a byla tedy držitelkou příslušné licence, měla právo se proti zakazu odvolat ke Sportovnímu arbitrážnímu soudu pro sport v Lausanne (dále jen „CAS“).

CAS rozhodnutí ISU potvrdil[3] a potvrdil Pechsteinové dvouletý zákaz činnosti. Proti rozhodnutí CAS podala Pechsteinová (dokonce dvakrát) opravný prostředek ke Švýcarskému federálnímu tribunálu,[4] avšak ani v jednom případě neuspěla.

Pechsteinová se s těmito výsledky nechtěla smířit, a tak se rozhodla pro velmi nestandardní krok. Zažalovala německou bruslařskou federaci a ISU (dále společně i jen „ISU“) před německými obecnými soudy[5] o náhradu škody ve výši zhruba 4 milióny eur. Ve věci rozhodovaly celkem 3 soudní instance a jednotlivá rozhodnutí jsou popsána níže. Nutno podotknout, že soudy se nejprve zabývaly otázkou jejich pravomoci věc projednat, resp. přípustností žaloby, samotný nárok na náhradu škody nakonec vzhledem k výsledku tohoto řízení projednáván nebyl.

Zemský soud

Věc začal nejprve projednávat Zemský soud v Mnichově, který vynesl dne 26. 2. 2014 rozhodnutí, kterým žalobu Pechsteinové odmítl.[6] Dospěl však k velice zajímavým závěrům, a to zejména ve vztahu ke CAS, tedy k systému sportovní arbitráže v případě, kdy je smlouvou založena jurisdikce CAS.

ISU se od počátku odvolávala zejména na to, že žaloba je nepřijatelná z důvodu uzavření rozhodčí doložky a založení pravomoci rozhodčího soudu (CAS). Soud však takovou argumentaci nepřijal a uvedl, že rozhodčí smlouvy (doložky), které Pechsteinová uzavřela s ISU, jsou pro nedostatek svobodného projevu vůle při jejich podpisu neúčinné.[7] Soud dále shrnul, že Pechsteinová neměla při podpisu rozhodčí smlouvy žádnou volbu. Je totiž profesionální závodnicí a žalovaní (německá federace a ISU) mají na národní, resp. mezinárodní úrovni monopolní postavení dle tzv. Ein-Platz-Prinzipu.[8] Aby mohla být Pechsteinová ze strany národní federace podporována a aby se mohla nominovat na mezinárodní soutěže, musela rozhodčí doložku podepsat. Bez podpisu rozhodčí doložky by se nemohla účastnit jednotlivých závodů, přičemž navíc účast na závodech je pro Pechsteinovou jediným způsobem, jak může vykonávat své povolání a jak může soupeřit se svými protivníky. Pechsteinová a ISU tedy nevystupovali z důvodu monopolního postavení ISU a hierarchického uspořádání soutěží jako ostatní obchodní partneři, avšak docházelo zde ke vzniku tzv. strukturální nerovnováhy (strukturelles Ungleichgewicht). Proto na základě chybějící svobodné vůle Pechsteinové při podpisu rozhodčích smluv byly tyto soudem prohlášeny za neúčinné.[9]

I když však Zemský soud uvedl shora uvedené, žalobu odmítl z toho důvodu, že je dána překážka *res iudicata*, a to z důvodu existence rozhodčího nálezu. Soud se v této souvislosti pozastavil zejména nad tím, proč Pechsteinová neuplatnila nedostatek svobodného projevu vůle již v rámci řízení před CAS, tedy proč nikdy neuplatnila námitku nedostatku pravomoci CAS v řízení před ním.

Odvolací soud

Pechsteinová však rozhodnutí Zemského soudu považovala za nesprávné a odvolala se proti němu. Odvolací soud v Mnichově vydal své rozhodnutí dne 15. 1. 2015[10] a právě toto rozhodnutí znamenalo pro sportovní arbitráž opravdové zemětřesení. Odvolací soud totiž rozhodl, že rozhodčí doložka ve prospěch CAS je v rozporu s německým (pravděpodobně tedy i evropským) veřejným (konkrétně antitrustovým) právem, což jí činí neplatnou, a tudíž rozhodnutí vydané na základě takové rozhodčí doložky nelze uznat ve smyslu čl. V., odst. 2, písm. b) Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.[11]

Co je však zajímavé, je konkrétní odůvodnění odvolacího soudu. Předně odvolací soud dospěl k závěru, že předchozí rozhodnutí ze strany CAS a Švýcarského federálního tribunálu nejsou překážkou pro to, aby věc byla řešena před německými obecnými soudy, a to na základě porušení německého soutěžního práva, které je součástí německého veřejného pořádku.[12]

Důvodem, proč dle odvolacího soudu došlo v daném případě k porušení soutěžního práva, bylo to, že CAS není podle odvolacího soudu skutečným nezávislým rozhodčím soudem, neboť na jeho[13] složení mají rozhodující vliv sportovní organizace.[14] Vzhledem k této skutečnosti existuje strukturální nerovnováha mezi sportovci a sportovními svazy, přičemž takový požadavek ze strany ISU, aby spor byl řešen před CAS, je zneužitím dominantního postavení ze strany ISU. Soud dále zdůraznil, že obecně považuje arbitráž ve sportu za důležitou a obecně nikoliv v rozporu se soutěžním právem. Nicméně, jak uvedeno výše, konkrétní složení CAS a způsob ustavování senátů a rozhodců bylo dle soudu problematické, resp. vychýlené ve prospěch sportovních organizací, a tudíž nesouladné s německým soutěžním právem.

Nutno dodat, že soud vycházel z pravidel upravujících fungování CAS platných v roce 2009, přičemž od té doby prodělala pravidla upravující složení CAS, resp. ICAS, reformu.[15] Nicméně ani přesto zde nelze opomenout skutečnost, že i podle aktuálně platného stavu mají sportovní organizace na složení ICAS (a tedy lze říci, že nepřímou také na složení CAS) převažující vliv.[16]

Spolkový soudní dvůr

Celou kauzu (prozatím[17]) uzavřel Spolkový soudní dvůr, který žalobu Pechsteinové odmítl jako nepřijatelnou. Své rozhodnutí založil na těchto argumentech:

- (i) CAS je řádným rozhodčím soudem ve smyslu německého práva, tudíž rozhodčí doložka mezi stranami je platná;
- (ii) ISU se sice nachází v dominantním postavení (ve formě monopolu), nejedná se však o zneužití dominantního postavení, pokud je účast sportovců na určité sportovní akci podmiňována podpisem rozhodčí doložky, podle níž má být rozhodčím soudem CAS;
- (iii) Procesní předpisy CAS poskytují dostatečné záruky pro ochranu sportovců a rozhodčí nálezy CAS podléhají kontrole Švýcarského federálního tribunálu;
- (iv) Procesní předpisy CAS poskytují sportovcům dostatečnou záruku ochrany jejich práv, neboť rozhodci jsou vybíráni stranami konkrétního sporu z uzavřeného seznamu; a
- (v) Zájmy sportovců a mezinárodních sportovních organizací jsou v dopingových věcech postaveny na roveň.

Soud tedy ze shora uvedených důvodů neshledal na pravidlech CAS nic rozporného s německým právním řádem a jeho rozhodnutí tak potvrdilo výsostné postavení CAS ve sportovních sporech.

Závěr

Rozhodnutí německého nejvyššího soudu bylo samozřejmě ze strany sportovních organizací, a zejména ze strany CAS, velmi kvitované. Potvrdilo totiž, že CAS je tím správným fórem pro rozhodování sportovních sporů. Lze navíc očekávat, že v zájmu unifikovaného přístupu k řešení dopingových případů po celém světě bude pozice CAS nadále posilovat. Obecně s tím lze souhlasit, nicméně značný důraz by měl být kladen na to, aby zájmy sportovců a mezinárodních sportovních organizací byly nejen před CAS co nejvíce vyváženy. Vzhledem k tomu, že o věci rozhodovaly soudy v Německu, nelze vyloučit, a podle mého názoru je to velice pravděpodobné, že podobné kauzy se mohou v budoucnu odehrát i v jiných zemích.

JUDr. Jiří Janák,
advokát

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030

-----
[1] Viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. prosince 1995, C-415/93, podle kterého je v rozporu s právem Evropské unie (konkrétně se svobodným pohybem osob) použití takových pravidel vydaných sportovními asociacemi, podle nichž profesionální fotbalista, který je státním příslušníkem členského státu, může být po vypršení smlouvy se svým původním klubem zaměstnán klubem jiného členského státu pouze tehdy, pokud tento klub zaplatí původnímu klubu odstupné za přestup a náhradu za výcvik a vzdělání. Stejně tak Soudní dvůr rozhodl, že článek 48 Smlouvy o EHS brání použití pravidel vydaných sportovními asociacemi, podle nichž mohou fotbalové kluby nominovat k zápasům v soutěžích organizovaných těmito asociacemi jen omezený počet profesionálních hráčů se státní příslušností jiného členského státu.

[2] Biologický pas sportovce je nový nástroj antidopingového hnutí pro detekci přítomnosti zakázaných látek v těle sportovce. Jde o tzv. nepřímou metodu zjištění přítomnosti zakázané látky, která je založena na dlouhodobém sledování a vyhodnocování zejména krevních hodnot sportovce. Více např. viz - dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[3] Viz CAS 2009/A/1912 P. v. International Skating Union (ISU) & CAS 2009/A/1913 Deutsche Eisschnelllauf Gemeinschaft e.V. (DESG) v. International Skating Union (ISU), award of 25 November 2009.

[4] Viz čl. 191 švýcarského federálního zákona o mezinárodním právu soukromém (Federal Act on Private International Law).

[5] Příslušnost německých soudů je dána podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, L 339/3.

[6] Az. 37 O 28331/12, LG München I, 26. Februar 2014.

[7] Viz para 100 rozsudku Az. 37 O 28331/12.

[8] Princip aplikovaný u sportovních organizací, podle kterého na mezinárodní úrovni existuje pouze jedna mezinárodní sportovní organizace a na národní úrovni existuje pouze jedna národní sportovní organizace, která vykonává působnost mezinárodní organizace v konkrétní zemi.

[9] Srov. zejména para 104 rozsudku Az. 37 O 28331/12.

[10] Az. U 1110/14 Kart, OLG München, 15. Januar 2015.

[11] Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku.

[12] Viz para 54 an. a para 138 rozsudku Az. U 1110/14 Kart.

[13] Vedle CAS existuje ještě ICAS (International Council of Arbitration for Sport), což je orgán odpovědný za chod a financování CAS.

[14] Podle čl. S14 Stanov ICAS (platných v roce 2009) jmenují členové ICAS rozhodce CAS následujícím způsobem: (i) 1/5 rozhodců je jmenována z osob navržených ze strany Mezinárodního olympijského výboru, (ii) 1/5 rozhodců je jmenována z osob navržených ze strany mezinárodních federací, (iii) 1/5 rozhodců je jmenována z osob navržených ze strany národních olympijských výborů, (iv) 1/5 rozhodců je jmenována z osob, které budou hájit zájmy sportovců a (v) 1/5 rozhodců je jmenována z nezávislých osob.

[15] Viz čl. S14 Stanov ICAS (2016), podle kterého jmenuje ICAS rozhodci CAS osoby, které mají dostatečnou právní znalost a praxi, jsou uznávány v oblasti sportovního práva či mezinárodní arbitráže, mají dobrou obecnou znalost sportu a ovládají nejméně jeden jednacím jazyk (angličtina, francouzština). Rozhodce mohou navrhnout Mezinárodní olympijský výbor, mezinárodní sportovní

federace, národní olympijské výbory či komise sportovců.

[16] ICAS je aktuálně složen z 20 členů, přičemž 4 z nich jsou jmenováni mezinárodními sportovními federacemi, 4 členové Asociací národních olympijských výborů, 4 členové Mezinárodním olympijským výborem, 4 členové 12 výše uvedenými členy a 4 členové 16 výše uvedenými členy. Viz čl. S4 Stanov ICAS.

[17] Věc je totiž ještě řešena u Evropského soudu pro lidská práva a Pechsteinová se pravděpodobně bude bránit i podáním ústavní stížnosti.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)